

การผ่าคลอดกับคลอดเองต่างกันยังไง พร้อมข้อดีข้อเสีย

คู่มือคุณแม่่มือใหม่ สำหรับคุณแม่ตั้งครรภ์ พร้อมเคล็ดลับดูแลตัวเอง

บทความ

มี.ค. 3, 2021

การตัดสินใจเข้ารับการผ่าคลอดสำหรับคุณแม่่มือใหม่ถือเป็นทางเลือกตัดสินใจครั้งสำคัญ แม้ว่าการคลอดทางช่องคลอดแบบธรรมชาติจะเป็นวิธีการคลอดที่ดีเป็นธรรมชาติที่สุด แต่ก็มีหลายสาเหตุที่คุณหมออาจจำเป็นต้องผ่าคลอด หรือที่เรียกว่า C-section (Cesarean Section) ซึ่งการผ่าคลอดจะนำลูกน้อยออกมาผ่านการผ่าหน้าท้องและมดลูกของคุณแม่ ฟังดูน่ากลัวแต่มีข้อดีอยู่ด้วย บทความนี้ นำเสนอความรู้เพื่อให้การเลือกของคุณแม่เป็นไปด้วยความสบายใจ
อ่านเพิ่มเติม

สรุป

- การผ่าคลอดมี 2 ประเภท การผ่าตัดแผลในแนวนอนต่ำ บริเวณหน้าท้อง จากนั้นจึงตัดเปิดมดลูกในแนวนอนส่วนล่าง และการผ่าตัดมดลูกแบบตั้ง ซึ่งแบบหลังจะเกิดกรณีที่มีการคลอดก่อนกำหนด และอาจมีอาการแทรกซ้อนมากกว่า
- การผ่าคลอดอาจมีค่าใช้จ่ายสูงกว่าการคลอดโดยธรรมชาติ แต่ว่ามีข้อดีคือคุณแม่ได้รับการช่วยจัดการกับความเจ็บปวด ลดความกดดันให้กับคุณแม่ อย่างไรก็ตาม ด้วยความเสียงทางสุขภาพและอาการแทรกซ้อนต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ ควรศึกษาและสอบถามคุณหมออย่างละเอียดเพื่อทำการตัดสินใจอีกครั้ง

เลือกอ่านตามหัวข้อ

- การผ่าคลอด คืออะไร
- แผลผ่าคลอด จะมีลักษณะอย่างไร
- ผ่าคลอดเจ็บไหม ต้องบุลือกหลังหรือเปล่า
- คุณแม่ผ่าคลอดได้กี่ครั้ง
- การคลอดธรรมชาติ เป็นอย่างไร
- คลอดเองกับผ่าคลอด ต่างกันอย่างไร
- ข้อควรรู้ สำหรับคุณแม่ผ่าตัดคลอด

- การเตรียมผ่าคลอดและขั้นตอนการผ่าคลอด
- การดูแลแผลผ่าคลอดให้หายเร็ว

การผ่าคลอด คืออะไร

การผ่าคลอดหรือ C-section คือการทำการผ่าตัดเพื่อนำลูกน้อยในครรภ์ออกมาผ่านการผ่าผนังท้องและมดลูกของคุณแม่ การผ่าผนังท้องจะทำบริเวณด้านล่างของท้องแบบตัดขวาง การผ่าคลอดเป็นการผ่าตัดที่ซับซ้อนซึ่งมีความเสี่ยงต่าง ๆ ดังนั้นวิธีนี้คุณหมอจะเห็นด้วยเมื่อมั่นใจว่าเป็นวิธีที่ปลอดภัยที่สุดสำหรับคุณแม่และลูกน้อย การขอผ่าคลอดบางครั้งอาจเกิดจากเหตุผลที่ไม่เกี่ยวกับสุขภาพ หากคุณแม่ขอการผ่าคลอดโดยไม่มีเหตุผลทางการแพทย์ คุณหมอจะอธิบายประโยชน์ทั้งหมดและความเสี่ยงทั้งหมดของการผ่าคลอดเทียบกับการคลอดทางช่องคลอด

หากคุณแม่รู้สึกกังวลเกี่ยวกับการคลอดลูกธรรมชาติทางช่องคลอด คุณแม่ควรนัดพูดคุยเกี่ยวกับความกังวลใจกับคุณหมอหรือเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ คุณแม่อาจได้รับการเสนอแผนการผ่าคลอดขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของคุณหมอ

แผลผ่าคลอด จะมีลักษณะอย่างไร

การผ่าคลอด แผลที่มดลูกเย็บไว้ด้วยไหมละลาย ส่วนแผลบนผิวหนังจะถูกเย็บด้วยเครื่องเย็บผิวหนัง (Skin Stapler) หรือเข็มและไหมเย็บแผล หรือปิดแผลด้วยกาวที่ใช้สำหรับแผลผ่าตัดที่ไม่หลุดเมื่อโดนน้ำ

ผ่าคลอดเจ็บไหม ต้องบล็อกหลังหรือเปล่า

การผ่าคลอด ทำได้ 2 วิธี คือการดมยาสลบและการบล็อกหลังผ่าคลอด ทำให้คุณแม่ไม่เจ็บระหว่างการผ่าตัด เพราะคุณแม่จะได้รับการใช้ยาชาบริเวณด้านล่างของร่างกาย หรือมีการใช้ยาสลบเพื่อให้หลับสนิท คุณแม่จะไม่รู้สึกถึงการผ่าหรือการตรวจต่าง ๆ และตอนที่นำลูกน้อยออกมา อย่างไรก็ตามหลังการผ่าตัด อาจเจ็บและไม่สบายในส่วนท้องของคุณแม่ได้

คุณแม่ผ่าคลอดได้กี่ครั้ง

คุณแม่ผ่าคลอดได้กี่ครั้ง คำตอบไม่ชัดเจน เพราะว่าคุณแม่แต่ละคนมีความเสี่ยงและภาวะแทรกซ้อนที่แตกต่างกัน คุณหมอและผู้เชี่ยวชาญจำนวนหนึ่งกล่าวว่าไม่มีข้อจำกัดในจำนวนครั้ง ถ้าคุณแม่และลูกน้อยมีสุขภาพดี ขณะที่ผู้เชี่ยวชาญหลาย ๆ คน กล่าวว่าการทำคลอดครั้งหลัง ๆ

อาจจะใช้เวลานานขึ้น และเพิ่มความเสี่ยง เช่น เลือดออกมากเกินไป การติดเชื้อ หรือการบาดเจ็บต่ออวัยวะภายใน

การคลอดธรรมชาติ เป็นอย่างไร

การคลอดลูกธรรมชาติหรือที่เรียกว่าการคลอดทางช่องคลอด เป็นกระบวนการที่ลูกน้อยจะถูกส่งผ่านช่องคลอดของคุณแม่ออกมาโดยไม่จำเป็นต้องได้รับการผ่าตัด

- การคลอดจะเริ่มต้นได้เองตามกลไกตามธรรมชาติ
- การเจ็บครรภ์เกิดขึ้นตามธรรมชาติ
- ลูกน้อยจะสามารถคลอดออกมาเองโดยไม่ต้องใช้เครื่องมือ เช่น คีมหรือเครื่องดูดสุญญากาศ

คลอดเองกับผ่าคลอด ต่างกันอย่างไร

การคลอดแบบธรรมชาติ

การคลอดธรรมชาติ มีข้อดีหลายอย่างทั้งในด้านการหลีกเลี่ยงความเสี่ยงและผลข้างเคียงจากยาช่วยคลอด และการลดความเสี่ยงจากการทำหัตถการอื่นๆ ที่อาจจะต้องใช้เพื่อให้มั่นใจในความปลอดภัยผ่านการเพิ่มขึ้นตอนเข้ามา การคลอดแบบธรรมชาติ ให้ความอิสระในการเคลื่อนไหวและเปลี่ยนท่าในการคลอด ทำให้ระยะเวลาฟื้นตัวหลังคลอดเร็วขึ้น ให้ความรู้สึกสมบูรณ์แบบและต้นต้นในความเป็นแม่ นอกจากนี้ การคลอดแบบธรรมชาติยังอาจมีค่าใช้จ่ายน้อยกว่าการผ่าคลอด

ข้อดีของการคลอดธรรมชาติ

- หลีกเลี่ยงความเสี่ยงและผลข้างเคียงจากยากุมกำเนิด
- ไม่ต้องใช้วิสัญญีแพทย์
- การลดความเสี่ยงของการรักษาอื่น ๆ ที่อาจจำเป็นต้องเข้าไปแทรกแซงเพื่อความปลอดภัย
- ให้อิสระในการเคลื่อนไหวและการเปลี่ยนตำแหน่งระหว่างคลอดบุตร
- ทำให้ระยะเวลาฟื้นตัวหลังคลอดเร็วขึ้น
- รู้สึกสมบูรณ์และล้นหลามกับการเป็นแม่
- ไม่มีข้อจำกัดในการเลือกสถานที่เกิด
- อาจมีค่าใช้จ่ายถูกกว่าการผ่าตัดคลอด

ข้อเสียของการคลอดธรรมชาติ

- ความเจ็บปวดอาจรุนแรงเกินไปสำหรับคุณแม่บางคน
- การคลอดบุตรที่บ้าน อาจส่งผลให้มีการเข้าถึงอุปกรณ์ทางการแพทย์ฉุกเฉินอย่างจำกัด ซึ่งอาจมีความสำคัญในกรณีที่เกิดภาวะแทรกซ้อนหรือเหตุฉุกเฉินขึ้นระหว่างคลอด
- ความรู้สึกเหนื่อย วิตกกังวล หรือเครียดมากเกินไปอาจทำให้การคลอดยืดเยื้อ

การคลอดแบบผ่าคลอด

การผ่าคลอดช่วยป้องกันการติดเชื้อ ช่วยบรรเทาความเครียดของคุณแม่ โดยพึ่งพาประสิทธิภาพของยาแก้ปวดที่สามารถช่วยบรรเทาความเจ็บปวดของคุณแม่ได้ การผ่าคลอด คุณแม่อาจได้รับความเสี่ยงในการบาดเจ็บของอวัยวะที่อยู่ใกล้เคียงได้ การมีเลือดออกมากเกินไป หรือการติดเชื้อ อาจเกิดอาการแทรกซ้อนและต้องมีการรักษาเพิ่มเติม เช่น รับประทานยาเลือด หรือการผ่าตัดเพื่อช่วยชีวิตแม่ ผลข้างเคียงของการฉีดยาแก้ปวดอาจรวมถึงความดันโลหิตต่ำ ปวดหัว คลื่นไส้ หน้ามืด และปวดหลัง รวมถึงสามารถทำให้การคลอดยากขึ้นในบางกรณี คุณแม่จะขาดความเป็นอิสระในการเคลื่อนไหวและเปลี่ยนท่าในขณะคลอด อาจจำเป็นต้องใช้สายสวนปัสสาวะในการดูแลอาการ และอาจมีค่าใช้จ่ายสูงกว่าการคลอดธรรมชาติได้

ข้อดีของการผ่าคลอด

- การผ่าคลอดช่วยป้องกันภาวะแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้นจากการผ่าคลอด เช่น การตกเลือด หรือการฉีกขาดของมดลูก ทำให้ทั้งคุณแม่และลูกน้อยปลอดภัยมากขึ้น
- การผ่าคลอดการจำกัดการผ่าตัดให้กระทำด้วยคุณหมอต่อก่อน เท้ากับจะช่วยลดความเสี่ยงต่อภาวะแทรกซ้อนจากการผ่าตัด เช่น การติดเชื้อ หรือการตกเลือด
- ช่วยให้คุณแม่ในกระบวนการคลอดไม่รู้สึกกดดันมาก
- ช่วยให้คุณแม่ที่อยู่ในกระบวนการคลอดพักผ่อนและหลับหากต้องการได้
- มีการให้ยาแก้ปวด สามารถบรรเทาความเจ็บปวดได้อย่างชัดเจนภายใน 10-20 นาทีหลังการให้ยาแก้ปวด

ข้อเสียของการผ่าคลอด

- ความเจ็บปวดอาจรุนแรงเกินไปสำหรับคุณแม่บางท่าน
- การคลอดบุตรที่บ้านอาจส่งผลให้มีการเข้าถึงอุปกรณ์ทางการแพทย์ฉุกเฉินอย่างจำกัด ซึ่งอาจมีความสำคัญในกรณีที่เกิดภาวะแทรกซ้อนหรือเหตุฉุกเฉินขึ้นระหว่างคลอด
- ความรู้สึกเหนื่อย วิตกกังวล หรือเครียดมากเกินไปอาจทำให้การคลอดยืดเยื้อ

ข้อควรรู้ สำหรับคุณแม่ผ่าตัดคลอด

1. การผ่าตัดคลอดแบบตัดผ่านช่องคลอด (Lower segment caesarean section หรือ LSCS)

เป็นการผ่าตัดโดยการตัดแผลในแนวนอนต่ำ บริเวณหน้าท้อง จากนั้นจึงตัดเปิดมดลูกในแนวนอนส่วนล่าง เป็นวิธีที่ทำให้เสียเลือดน้อยที่สุดและมีภาวะแทรกซ้อนต่ำสำหรับตัวคุณแม่ รวมทั้งยังสามารถคลอดบุตรทางช่องคลอดได้ในการตั้งครรภ์ครั้งต่อไป

2. การผ่าตัดคลอดแบบคลาสสิก (Classical caesarean section)

เป็นการผ่าตัดโดยการตัดมดลูกในแนวตั้ง มักทำในกรณีที่คลอดก่อนกำหนดมาก วิธีนี้มีโอกาสเกิดภาวะแทรกซ้อนสูงกว่า และแนะนำให้มารดาผ่าตัดคลอดเลือกแบบ LSCS ในการตั้งครรภ์ครั้งต่อไป การผ่าตัดคลอดแบบคลาสสิกไม่ค่อยนิยมทำในปัจจุบัน

- **ผ่าคลอดได้ตอนที่สัปดาห์** คุณแม่สามารถผ่าคลอดได้ตั้งแต่ช่วงสัปดาห์ที่ 39 ในการตั้งครรภ์

- ผ่าคลอดใช้เวลาที่หนัก ปกติแล้วจะใช้เวลาที่ 40 นาที ถึง 1 ชั่วโมง ตั้งแต่ต้นจนจบ

การเตรียมผ่าคลอดและขั้นตอนการผ่าคลอด

ขั้นตอนที่ 1: เตรียมพร้อม

ก่อนการผ่าคลอด คุณแม่จะต้องรับการตรวจสุขภาพ ต้องมีการเตรียมพร้อม เช่น ตรวจเลือด ตรวจปัสสาวะ หรือ ตรวจดูดวงตา และยังคงต้องงดอาหารเป็นเวลาหลายชั่วโมงก่อนการผ่าตัด รวมถึงทานยาเพื่อป้องกันการติดเชื้อและลดกรดในกระเพาะอาหาร คุณแม่จะต้องใช้สายยางเจาะเข้าเส้นเลือด เพื่อให้สารอาหารและยา และสายยางสำหรับระบายปัสสาวะ คุณหมอมะจะมีการอธิบายประเภทของยาสลบที่ใช้ให้คุณแม่ฟังด้วย

ขั้นตอนที่ 2: ระวังความรู้สึกและผ่าตัด

คุณแม่จะถูกพาเข้าห้องผ่าตัดและได้รับยา ไม่ว่าจะเป็นที่เฉพาะตำแหน่ง (ทำให้ส่วนล่างของร่างกายของคุณแม่ชา) หรือยาสลบทั่วไป (ที่ทำให้คุณแม่หลับ) หากคุณแม่ได้รับยาเฉพาะตำแหน่ง คุณแม่จะตื่นระหว่างการผ่าตัด อาจมีหน้าจ่อหรือผ้าม่านที่บังมุมมองของคุณแม่ในระหว่างคุณหมอทำงาน คุณพ่อหรือคนในครอบครัวที่จะให้กำลังใจอาจจะได้รับอนุญาตให้อยู่กับคุณแม่ได้ ช่วยทำให้ผ่อนคลาย การผ่าหน้าของคุณหมอจะทำการผ่าตัดบริเวณท้อง จากนั้นผ่ามดลูก เด็กจะถูกยกขึ้นผ่านออกมาทางช่องที่เปิด ตัดสายสะดือ ลูกน้อยของคุณแม่จะถูกตรวจสอบโดยคุณหมอกุมารเวชศาสตร์และจะถูกนำมาให้คุณแม่หรือคุณพ่อเพื่อให้ประคองกอด

ขั้นตอนที่ 3: เย็บปิดแผล

คุณหมอมะจะตรวจสอบเลือด และความเสียหายในมดลูกกับช่องท้องของคุณแม่ แผลที่เปิดจะถูกเย็บ คุณหมอมะจะย้ายคุณแม่ไปห้องฟื้นฟูที่จะมีการตรวจสอบหาอาการภาวะฉุกเฉินที่อาจเกิดขึ้น คุณแม่จะได้รับยาแก้ปวดและยาปฏิชีวนะเพื่อป้องกันการติดเชื้อ

การดูแลแผลผ่าคลอดให้หายเร็ว

การดูแลแผลผ่าคลอดให้แผลสวย คุณแม่ควรหมั่นทำความสะอาดแต่อย่าขัดถู ให้อากาศถ่ายเทบริเวณแผล พบคุณหมอตามนัด งดออกกำลังกายไปก่อนแต่ก็หมั่นเคลื่อนไหวอยู่เสมอเพราะจะช่วยทำให้แผลหายเร็วและไม่ทิ้งรอยแผลเป็น เมื่อช่องคลอดเริ่มฟื้นฟู หรือกลับสู่ขนาดเดิม เพราะมดลูกกำลังหดตัวช้า ๆ คุณแม่จะรู้สึกเจ็บปวดและชาในมดลูกและท้องได้มักจะเกิดขึ้นในช่วง 2-3 วันหลังคลอด และจะกลับสู่สภาวะปกติประมาณ 4-6 สัปดาห์แรก

- ใช้ถุงประคบร้อนเพื่อให้เลือดไหลเวียนดีขึ้น ทำให้มดลูกผ่อนคลาย

- การแช่น้ำอุ่นเมื่อแผลแห้งแล้ว จะช่วยให้ร่างกายรู้สึกผ่อนคลาย
- เมื่อปวด รับประทานยาแก้ปวดพาราเซตามอล
- จัดท่านอนให้สบาย จะช่วยบรรเทาความเจ็บ อาจใช้หมอนเพื่อจัดท่าทาง

สิ่งสำคัญสำหรับคุณแม่สำหรับการเตรียมผ่าคลอด คือต้องมีความเข้าใจอย่างครอบคลุมทั้งการผ่าตัดคลอดและการคลอดตามธรรมชาติ แต่ละวิธีมีข้อดีและข้อเสียในตัวเอง และจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องชั่งน้ำหนักตัวเลือกก่อนตัดสินใจ ควรคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ เช่น ประเภทของการผ่าตัดคลอด ระยะเวลาในการผ่าตัด และความถี่ที่จะทำการผ่าตัด การวางแผนไว้ล่วงหน้าทำให้สามารถปรึกษาคุณหมอก่อนได้ เพื่อความปลอดภัยของสุขภาพ และความสบายใจของคุณแม่

หลังการผ่าคลอด คุณแม่หลายคนเลือกให้นมลูกทันทีที่ร่างกายฟื้นตัว เพราะน้ำนมแม่ไม่เพียงแต่ช่วยสร้างภูมิคุ้มกัน แต่ยังมีสารอาหารสำคัญกว่า 200 ชนิด ที่สนับสนุนการเจริญเติบโตของลูก น้อยทั้งทางร่างกายและสมอง โดยเฉพาะ แอลฟาแล็ค สฟิงโกไมอีลิน ซึ่งเป็นสารอาหารสำคัญที่ช่วยพัฒนาระบบประสาทและสมองของเด็กเจนใหม่ ช่วยให้การส่งสัญญาณประสาทเป็นไปอย่างรวดเร็วและแม่นยำ เสริมสร้างรากฐานการเรียนรู้และพัฒนาการทางสมองที่แข็งแรงตั้งแต่แรกเกิด

*นมแม่มีสารอาหารกว่า 200 ชนิด รวมทั้ง แอลฟาแล็ค [แอลฟาแล็คตัลบูมิน] และ สฟิงโกไมอีลิน

บทความแนะนำสำหรับคุณแม่มือใหม่

- Health check แบบประเมินสุขภาพของคุณแม่และพัฒนาการของลูกน้อย
- หัวนมบอด คืออะไร ปัญหาหัวนมบอดของคุณแม่ให้นมที่แก้ไขได้
- หัวนมคนท้อง การเปลี่ยนแปลงของเต้านมคนท้องระหว่างตั้งครรภ์
- หัวนมแตก อาการเจ็บหัวนมดูแลอย่างไร คุณแม่ให้นมลูกต่อได้ไหม
- วิธีให้นมลูกสำหรับคุณแม่มือใหม่ การให้นมลูกหลังคลอดที่ถูกต้อง
- วิธีให้ลูกดูดขวด เมื่อลูกดูดเต้าไม่ดูดขวดนม พร้อมวิธีรับมือลูกน้อย
- วิธีกึ่งน้ำนม เมื่อคุณแม่ให้นมไม่ไหล น้ำนมหด พร้อมวิธีเพิ่มน้ำนม
- วิธีจับลูกเรือ ทำอุ้มเรือเมื่อลูกไม่เรือ ช่วยให้ลูกสบายท้องหลังอึนม
- ทำให้ให้นมลูก ท่านอนให้นม พร้อมท่าจับเรือ ป้องกันลูกน้อยท้องอืด
- ท่อน้ำนมอุดตัน ภาวะท่อน้ำนมตันของคุณแม่ให้นมหลังคลอด
- วิธีนวดเปิดท่อน้ำนม นวดเต้าหลังคลอด แก้ไขปัญหาคุณแม่ให้นมน้อย

1. Caesarean section, NHS
2. What is a natural birth?, BabyCentre
3. The pros and cons of epidural vs. 'natural' childbirth, Parents
4. The Truth About C-Sections, WebMD
5. Caesarean Section, Patient
6. Preparing for Cesarean Birth, UW MEDICINE

7. การผ่าตัด Cesarean section, คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
8. ปวดมดลูกหลังคลอด...อันตรายไหม อาการแบบไหนควรรีบพบแพทย์, โรงพยาบาลพญาไท
9. How Many C-Sections Is 'Too Many'?, Parents
10. How many caesareans can I safely have?, BabyCentre
11. C-Section Scars: Types, Care and Healing, What To Expect

อ้างอิง ณ วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2567

คุณแม่ตั้งครรภ์

แม่ผ่าคลอด

ดูแลลูกตามช่วงวัย

ภูมิแพ้ในเด็ก

แอลฟาแล็ค สฟิงโกไมอีลิน

พัฒนาการสมองลูกน้อย

การขับถ่ายลูกน้อย

คุณแม่ให้นมบุตร

เครื่องมือตัวช่วยคุณแม่

อาหารเด็ก

S-Mom Club

ข้อมูลผลิตภัณฑ์

โปรโมชั่น